

SÜRELİDİR

7/1727

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn.Güldal AKŞİT)**

SAYI : B.02.0.007/00. 112
KONU : Yazılı Soru Önergesi

22.10.12004

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)**

İLGİ: 05.01.2003 tarih ve 4092 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile Adana Milletvekili Prof.Dr.Nevin Gaye ERBATUR'a ait Yazılı Soru Önergesi hakkındaki bilgileri içeren cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Güldal AKŞİT
Devlet Bakanı

Ek: 6 Yazı (2'şer nüsha)

SIRA NO : 4
ESAS NO : 7/1727
EVRAK KAYIT NO : 4108/14528

1-Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK); istismara uğrayan veya bu riski taşıyan kadın ve çocuklara yönelik hizmetlerini; ulusal kalkınma plan hedefleri, ülkemizin de taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, belgeler ve kararların öngördüğü yükümlülükler ve görevler arasında da yer aldığı üzere, kadın ve çocuk istismarını önleme politikalarının geliştirilmesi, yasal önlemlerin alınması, istismara uğrayan yada bu riski taşıyan kadın ve çocuklar için koruyucu ve destek hizmetlerinin sağlanması gerektiği bilinci ile sürdürmektedir.

Fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik istismara uğrayan kadınların psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözümlenmesi sırasında varsa çocuklarıyla birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geçici bir süre kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşları olan **SHÇEK'e bağlı kadın konukevlerinde**; 12 Temmuz 1998 tarih ve 23400 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği" uyarınca hizmet verilmektedir.

Yönetmelik doğrultusunda; kadınların ve yanlarında getirdikleri çocuklarının sağlık, psiko-sosyal ve hukuki yardım, beslenme, giyim, eğitim, öğrenim, harçlık, ulaşım vb. ihtiyaçlarının giderilmesinde Kurumun bütçesinden ayrılan payın artırılması, personel ihtiyacının karşılanması, hizmetlerde bütünlük ve etkililik sağlanması hedeflenmiştir.

Kadın konukevlerinde; kadınların psiko-sosyo ve ekonomik durumlarının, aileleri ya da eşleri ile olan anlaşmazlıklarının incelenmesi ve sorunlarının giderilmesine yönelik mesleki çalışmalar yapılmaktadır. Söz konusu çalışmalar ana hatlarıyla aşağıda belirtilmektedir.

-Şiddete uğrayan kadınlarda şiddet sonucu ortaya çıkan umutsuzluk, değersizlik, suçluluk, utanç ve korku gibi duyguların aşılması,

-Özgüven ve özsaygının yeniden yapılanması,

-Yeni yaşam seçeneklerini sağlıklı biçimde belirleyebilmeleri yönünde psikolojik destek, danışmanlık, hukuksal rehberlik sunulması,

-Kendilerine yeterli olabilecekleri bir iş ve meslek edindirmelerinde gerekli önlemlerin alınması,

-Aile veya eşle bir araya gelmeyi tercih etmeleri durumunda ailenin şiddet içermeyen bir ortam haline gelmesi ve çocukların şiddetten uzak, sağlıklı bir ortamda yetişmesi için aile ilişkilerinin sağlıklı sürdürülmesinin sağlanması,

-İzleme faaliyetlerinin sürdürülmesi.

Yukarıda belirtilen çalışmaların yanı sıra ortaya çıkabilecek değişik sorunlar karşısında dinamik bir yaklaşımla şiddet kurbanlarına gereken tüm hizmetlerin çok disiplinli ekip çalışması anlayışıyla sunulması hedeflenmiştir.

Kadınların, söz konusu kuruluşlarımıza çocukları ile birlikte kabul edilmeleri nedeniyle, çocukların anne sevgisi ve şefkatinden mahrum edilmeden ve korunmaya muhtaç konuma gelmeden yetişmelerine olanak sağlanmaktadır. Bu kapsamda, işe yerleşerek kadın konukevinden ayrılan kadınların varsa çocukları ücretsiz kreş ve gündüz bakımevi hizmetlerinden yararlandırılmaktadır. Gerekli görülmesi halinde, söz konusu çocukların durumları 2828 sayılı Yasa kapsamında değerlendirilerek, yaşlarına uygun sosyal hizmet kuruluşlarına kabulleri yapılmakta ya da koruyucu aile, evlat edindirme gibi hizmetlerden yararlanmaları sağlanmaktadır.

Kadın konukevlerinde sürdürülen mesleki çalışmaların sonuçları incelendiğinde; değerlendirme yapılan son bir yıl içinde tüm kuruluşlarımızdan yararlanarak ayrılan 536 kadından %26'sının işe yerleştirildiği,%22'sinin öz ailesi ile sorunlarının çözümlenmesi, %15'nin eşi ile barışması, %10'unun ayrı bir eve yerleşmesi sonucu kuruluştan ayrıldıkları görülmüştür. Kendi isteği ile ayrılan %5, kuruluşu izinsiz terk edenler %16 ' olarak saptanmıştır. Sonuç olarak, kadın konukevlerinin kadınların sorunlarının çözümlenmesine büyük bir oranda katkı sağladığı söylenebilmektedir.

2- SHÇEK'e bağılı olarak hizmet veren 8 kadın konukevi bulunmakta olup toplam kapasite 170'dir. Söz konusu kuruluşların açılışlarında belirlenen kapasiteleri, artan taleplerin karşılanmasında engel olarak görülmekte, bir çok kuruluşumuz gerekirse yatak ilavesi yaparak kapasitelerinin üstünde hizmet verebilmektedirler. Ayrıca, kadın konukelerine kabul edilen kadınların kalma sürelerinin değişkenliği nedeniyle doğan sirkülasyonla yıl içinde barınan kadın sayısı toplam kapasitenin üzerinde olmakta ve bu sayı yıllara göre giderek artış göstermektedir (Ek: 1).

Buna göre, çoğu 1990 ve 1991 yıllarında açılmış bulunan SHÇEK'e bağılı Kadın Konukelerinden, açılışlarından 2003 yılı Kasım Ayı sonuna kadar yararlanan kadın sayısı 3916 çocuk sayısı ise 3250'ye ulaşmış bulunmaktadır. 792 kadının işe yerleşmesi sağlanmıştır.

Kadın konukelerinin; sosyo-kültürel yapısı uygun, gizliliğin sağlanabileceği il ve ilçelerde, kadınlar ve çocuklarının toplumdan soyutlanmadan yaşayabilecekleri, sosyal aktivitelerini sürdürebilecekleri, olanaklı olduğu ölçüde il müdürlüklerine yakın ya da kolay ulaşılabilir, kadınlar ve çocuklarının günlerini huzur içinde geçirebilecekleri sakin, ilgi çekmeyen bir konumda açılmalarına özen gösterilmektedir. Özellikle namus ve töre cinayetlerinin işlendiği bölgelerimizde ihtiyaç duyulmasına rağmen, kadınların ailelerinden hatta buldukları bölgeden mümkün olduğunca uzak illere gönderilmeleri ve özellikle yabancı bir ilde gizlenmeleri gereği nedeniyle, kadın konukelerinin sadece ilin ihtiyacı kıstas alınarak hizmete açılması yeterli bir neden olamamaktadır. Bulduğu çevreden uzaklaşan kadının devlete sığınmış olması cinayetin işlenmesi açısından caydırıcı olmakta ve kadının hayatı kurtulmaktadır. Söz konusu kadınların can güvenliğinin sağlanması, baskı ve olumsuzluk yaşadığı çevreden uzaklaşma isteminin yerine getirilmesi ve yeni bir hayat kurma umudunun yeşermesine yardımcı olunması amacıyla, farklı illerdeki kadın konukelerine yerleşmeleri sağlanmakta reşit bireyler oldukları ve "kendi kaderini tayin" ilkesi göz ardı edilmeden kadınların sorunlarını çözümlenmelerine katkı sağlanmaktadır.

Bu bağlamda, SHÇEK'in; ülkemiz açısından genç (yeni) bir hizmet alanı olan kadın konukelerinin yaygınlaştırılması, hizmetin yararlanıcılarının özellikleri dikkate alınarak çeşitlendirilmesine (çocuk anne evi, kadın pansiyonları vb.) yönelik çalışmaları; kaynaklarımızın rasyonel kullanımı, gizlilik ve verimlilik ilkeleri, "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna Bağılı Kadın Konukeleri Yönetmeliği" ile belirlenen şartlar, ilin sosyo-kültürel yapısı gözönünde bulundurularak imkanlar ölçüsünde sürdürülmektedir.

3- Şiddetin ortadan kaldırılması bugünden yarına gerçekleştirilebilecek bir nitelik taşımamaktadır. Bu nedenle, şiddet mağdurlarına destek verme ihtiyacı sürmekte ve kadın konukeleri/sığınakları bu destekler arasında önemli bir yer tutmaktadır. Kurumumuzca bu kuruluşların yaygınlaştırılması, daha çok kadın ve çocuğa destek sağlanması için çaba harcanması gerektiği bilinmekte ve bu alanda diğer kamu ve sivil toplum kuruluşları ile yapılacak işbirliği önemsenmektedir. Bu kapsamda, Avrupa Birliği hibesi kapsamında ve Başbakanlık Proje Uygulama Birimi sorumluluğunda yürütülen ve Marmara Bölgesinde uygulanan projenin genişletilerek bir kadın konukevi açılmasını da sağlayabilmesine yönelik girişimlerde bulunulmuştur.

Ayrıca, 2828 sayılı SHÇEK Kanunu'nun 9 uncu maddesinin (g) bendi ile 34 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanıp 8 Mayıs 2001 tarih ve 24396 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan "Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılan Kadın Konukeleri Yönetmeliği" SHÇEK dışında açılan kadın konukeleri/sığınaklarının açılış ve işletilmelerine rehber olması, hizmetten yararlanan kadın ve çocuklarının istismarının önlenmesi, insan onuruna yakışan çağdaş anlayış ve koşullara uygun düzeyde hizmet sunumunun sağlanması amacını taşımakta olup, bu alandaki özverili çalışmaların desteklenmesi, işbirliği ve dayanışmanın öne çıkarılarak uygulanması öngörülmektedir.

Bu Yönetmelik uyarınca biri Ankara'da 22 Mayıs 2003 tarihinde Kadın Dayanışma Vakfına ait, diğeri ise 28 Mayıs 2003 tarihinde Kütahya'da Belediyeye ait olmak üzere iki kadın sığınmaevi / konukevinin daha hizmete açılması sağlanmıştır.

Kurumun bu alandaki hizmetlerinin daha etkin ve verimli olması, çeşitlendirilebilmesi ve yaygınlaştırılabilmesi için tasarruf tedbirlerinin dışında tutularak bütçesinin güçlendirilmesi ve meslek elemanı ihtiyacının karşılanması gerekmekte olup, konuya ilişkin çalışmalarımız sürdürülmektedir.

4- Dünya Bankası, Sosyal Riski Azaltma Projesi Kurumsal Geliştirme Bileşeni çerçevesinde bir araştırma planlanmıştır.

SHÇEK Politika, Araştırma, İzleme ve Değerlendirme Alt Bileşeni doğrultusunda gerçekleştirilecek söz konusu araştırma, "Sosyal Hizmet İhtiyaçlarının Belirlenmesi Araştırması" adını taşımaktadır.

Bu araştırma ile Türkiye genelinde hanelerdeki bireylerin sosyal hizmet ihtiyaçlarını tespit etmek amaçlanmaktadır. Hanedeki çocuk, yaşlı, özürlü ve kadın ile o ailenin sosyal hizmet ihtiyaçlarını ortaya koyacak ek soru kağıtları uygulanarak veri toplanacaktır. Sosyal Hizmetlere duyulan ihtiyaçların hangi durum ve zamanlarda arttığı ve talep artışının nelerden kaynaklandığı ortaya koyulacak ve var olan ihtiyaçların nasıl karşılandığı da tespit edilecektir.

Araştırma bulguları, SHÇEK Genel Müdürlüğünün hizmetlerini değerlendirmesine ve geliştirmesine ışık tutacaktır.

Araştırmanın yapılması için Dünya Bankasınca onay verilmiş durumdadır.

Ek : 1

SHÇEK KADIN KONUKEVLERİ

KURULUŞUN ADI	AÇILIŞ TARİHİ	KAPASİTE
İzmir Kadın Konukevi	1990 Ağustos	24
Ankara Kadın Konukevi	1990 Kasım	16
Bursa Kadın Konukevi	1991 Nisan	30
Antalya Kadın Konukevi	1991 Eylül	30
Eskişehir Kadın Konukevi	1993 Ekim	10
İstanbul Kadın Konukevi	1995 Şubat	16
Samsun Kadın Konukevi	1999 Kasım	24
Denizli Kadın Konukevi	2001 Kasım	20
TOPLAM		170

SHÇEK KADIN KONUKEVLERİNDEN YILLAR İTİBARIYLA YARARLANAN KADIN VE ÇOCUK SAYILARI

YIL	KADIN	ÇOCUK
1991	71	195
1992	204	132
1993	213	151
1994	208	184
1995	283	212
1996	228	195
1997	311	263
1998	317	277
1999	342	282
2000	351	273
2001	453	337
2002	536	367
Kasım 2003	490	382
TOPLAM	3916	3250

Açılışlarından 2003 Yılı Kasım Ayı Sonuna Kadar İşe Yerleştirilen Kadın Sayısı : 792

7/1727